

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1427/2022
01.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Милене Рашић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Мирољуба Томића, Биљане Синановић и Бојане Пауновић, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Весном Зарић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела изнуда из члана 214. став 2. у вези става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА – адвоката Горана Карадаревића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Новом Саду К 85/21 од 22.03.2022. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 601/22 од 05.10.2022. године, у седници већа одржаној дана 01.02.2023. године, већином гласова, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА – адвоката Горана Карадаревића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Новом Саду К 85/21 од 22.03.2022. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 601/22 од 05.10.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду К 85/21 од 22.03.2022. године окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела изнуда из члана 214. став 2. у вези става 1. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од две године у коју казну му је урачунато време проведено у притвору и време трајања мере забране напуштања стана. Истом пресудом оштећени је упућен на парницу ради остваривања имовинскоправног захтева, док је окривљени обавезан на плаћање трошкова кривичног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 601/22 од 05.10.2022. године одбијене су као неосноване жалбе ВЈТ у Новом Саду и браниоца окривљеног, а пресуда Вишег суда у Новом Саду К 85/21 од 22.03.2022. године потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА – адвокат Горан Карадаревић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд на основу члана 492. ЗКП усвоји поднети захтев, укине побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован.

Указујући на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног АА у поднетом захтеву истиче да се побијана правноснажна пресуда заснива на незаконитом доказу - наредби за тајни надзор комуникације и тајно праћење и снимање. Бранилац у поднетом захтеву наводи да наредбом судије за претходни поступак није ближе означено место где ће извршити снимање а органи који су спроводили посебне доказне радње применили су наредбу на потпуно незаконит начин из разлога што је прислушни уређај дат оштећеном који је тај прислушни уређај користио сваки пут када би се физички налазио са окривљеним и преко тог прислушног уређаја је снимао свој разговор са окривљеним. Законом није предвиђена могућност да се у оквиру доказне радње тајно праћење и снимање стави прислушни уређај на сведока и да се тако снима комуникација, јер у конкретном случају није постојала наредба о закључењу симулованих послова, нити је одређен прикривени иследник на начин предвиђен одредбама члана 183-187. ЗКП. Поред наведеног, бранилац истиче и да је у наредби на паушалан начин описана процедура која је коришћена приликом њеног доношења и да се не наводи у чему се садрже основи сумње, нити опис дела које се ставља на терет окривљеном. Такође истиче да је наредба донета за кривично дело изнуда из члана 214. став 4. КЗ, али кривична пријава није поднета за кривично дело у односу на које се примењују посебне доказне радње.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани.

Садржина наредбе о одређивању посебне доказне радње тајни надзор комуникације, прописана је у ставу 2. члана 167. ЗКП, тако да је у наредби неопходно означити податке о лицу према коме се тајни надзор комуникације одређује, законски назив кривичног дела, означање познатог телефонског броја или адресе осумњиченог, односно телефонског броја или адресе за коју постоје основи сумње да је осумњичени користи, разлоге на којима се заснива сумња, начин спровођења, обим и трајање посебне доказне радње.

Садржина наредбе о одређивању посебне доказне радње тајно праћење и снимање, прописана је у ставу 2. члана 172. ЗКП, тако да је у наредби неопходно означити податке о осумњиченом, законски назив кривичног дела, разлоге на којима се заснива сумња, означање просторија, места или превозног средства, овлашћење за улазак и постављање техничких уређаја за снимање, начин спровођења и обим и трајање посебне доказне радње.

Из списка предмета произилази да је судија за претходни поступак Вишег суда у Новом Саду Кпп. Пов. 177/2020 од 30.12.2020. године донела наредбу према окривљеном којом је одређен тајни надзор и снимање комуникације која се обавља путем телефона или других техничких средстава, надзор електронске или друге адресе и заплена писама и других пошиљки и тајно праћење и снимање осумњиченог ради откривања контакта или комуникације на јавним местима и местима на којима је приступ ограничен или у другим просторијама, осим у стану, те ради утврђивања истовестности лица или лоцирања лица или ствари, јер постоје основи сумње да је окривљени вршио кривично дело из члана 214. став 4. КЗ која ће се извршити одговарајућим средствима МУП РС, ПУ Нови Сад ОКП. Наредба судије за претходни поступак Вишег суда у Новом Саду Кпп. Пов. 177/2020 од 30.12.2020. године донета је на основу образложеног предлога Вишег јавног тужиоца у Новом Саду од 30.12.2020. године, који предлог садржи законску нумерацију кривичног дела, разлоге на којима се заснива сумња да је окривљени извршио и припрема извршење кривичног дела обухваћеног чланом 162. ЗКП – образложена оперативна сазнања полиције уз назначење циља предузимања посебне доказне радње, односно указивање на основе из члана 167. и 172. ЗКП.

По налажењу овога суда наведена наредба судије за претходни поступак Вишег суда у Новом Саду Кпп. Пов. 177/2020 од 30.12.2020. године донета је у свему у складу са одредбом члана 167. и 172. ЗКП, при чему је у истој јасно прецизирано место где ће се извршити посебна доказна радња праћење и снимање и то на јавним местима и местима на којима је приступ ограничен или у просторијама, осим у стану, на који начин је у потпуности поштована приватност окривљеног, а њено извршење је поверено МУП РС, ПУ Нови Сад ОКП, који орган је законом овлашћен за спровођење наредбе. При томе, Закоником о кривичном поступку није прецизирано на који начин ће се спровести наредба о тајном праћењу и снимању, па о самом начину спровођења и врсти оперативно-техничких мера које ће у том циљу бити предузете, у сваком конкретном случају одлучује орган који их спроводи, у складу са својим овлашћењима. Самим тим нема ни законских препрека да иста буде спроведена на начин да се на оштећеног стави прислушни уређај, а како је то у конкретном случају и учињено.

Поред наведеног, из наредбе судије за претходни поступак Вишег суда у Новом Саду Кпп. Пов. 177/2020 од 30.12.2020. године произилази да је довољно образложена и да садржи све елементе прописане одредбом члана 167. став 2. и 172. став 2. ЗКП, а из наредбе се јасно види из којих чињеница и околности – оперативна сазнања МУП РС, судија за претходни поступак изводи закључак да у тој фази поступка постоје основи сумње да је окривљени извршио и да припрема извршење кривичног дела из члана 214. став 4. КЗ, за које се ова мера може одредити те да је њено предузимање неопходно ради обезбеђења доказа за кривично гоњење чије би прикупљање на други начин било знатно отежано.

Такође, предлог за издавање наредбе за примену посебних доказних радњи у односу на окривљеног поднео је ВЈТ у Новом Саду дана 30.12.2020. године због постојања основане сумње да је окривљени извршио и припрема извршење кривичног дела из члана 214. став 4. КЗ, које је прописано чланом 162. ЗКП као кривично дело у односу на које се примењује посебна доказна радња, па су као неосновани оцењени и

наводи браниоца окривљеног да је кривична пријава поднета због кривичног дела у односу на које се не примењује посебна доказна радња тим пре што се наредба за примену посебних доказних радњи доноси на основу образложеног предлога јавног тужиоца, а предлог јавног тужиоца у конкретном случају је поднет због кривичног дела које је предвиђено чланом 162. ЗКП.

Имајући у виду све наведено, Врховни касациони суд је, наводе браниоца окривљеног којима се указује на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, оценио као неосноване.

Указујући на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, бранилац окривљеног АА у поднетом захтеву истиче да се радње окривљеног не могу квалификовати као кривично дело изнуда из члана 214. став 2. у вези става 1. КЗ за које је суд окривљеног огласио кривим, већ да је у конкретном случају могао да одговара само за кривично дело принуда из члана 135. КЗ у покушају. Наиме, по ставу браниоца у конкретном случају имовина оштећеног није била умањена, јер новац који је оштећени предао окривљеном није био његов, већ је то новац који му је дала полиција и самим тим нема противправне имовинске користи која је неопходан елемент кривичног дела изнуда из члана 214. став 2. у вези става 1. КЗ.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Кривично дело изнуда из члана 214. став 1. КЗ чини онај ко у намери да себи или другом прибави противправну имовинску корист, силом или претњом принуди другог да нешто учини или не учини на штету своје или туђе имовине, а квалификовани облик из става 2. овог кривичног дела постоји уколико је делом из става 1. тог члана прибављена имовинска корист у износу који прелази 450.000,00 динара.

Имајући у виду цитирани законски опис бића кривичног дела изнуда из члана 214. став 2. у вези става 1. КЗ, те да је у чињеничном опису кривичног дела утврђеном у изреци правноснажне пресуде наведено да је окривљени АА „у временском периоду ..., способан да схвати значај свога дела и да управља својим поступцима, свестан свога дела и хтео његово извршење и свестан да је његово дело забрањено, у намери да себи и другом прибави противправну имовинску корист у износу од 40.000 еура, што у динарској противредности износи 4.717.324,00 динара по средњем курсу НБС на дан 03.02.2021. године, претњама да ће напасти на живот и тело оштећеног ..., принудио оштећеног да му на штету своје имовине исплати новчани износ од 5.000 евра...“, на начин ближе описан у изреци пресуде прибавио противправну имовинску корист у износу од 5.000 евра, односно у динарској противредности 589.665,50 динара, то по налажењу Врховног касационог суда, јасно и недвосмислено произилази да је суд описане радње окривљеног АА правилно правно квалификовао као кривично дело изнуда из члана 214. став 2. у вези става 1. КЗ, па се стога као неосновани оцењују наводи браниоца окривљеног којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног закона из члана 438. став 2. тачка 1) и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП на које се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА – адвоката Горана Карадаревића, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. ЗКП, наведени захтев браниоца окривљеног одбио као неоснован.

Записничар-саветник
Весна Зарић,с.р.

Председник већа-судија
Милена Рашић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић